



Handläggare: Eva Woll Tegbäck
Telefon: 08 - 508 25 903

Till
Socialtjänstnämnden

Samverkansöverenskommelse rörande introduktion av nyanlända

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänstnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen
3. Paragrafen justeras omedelbart

Dag Helin

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Huvudsakligt syfte med överenskommelsen är att skapa ökad samordning och utveckling av insatser riktade till nyanlända. Överenskommelsen innebär att kommunerna ska samarbeta så att det leder till ett gemensamt regionalt ansvarstagande och ett kommande regionalt avtal om flyktingmottagande och introduktion av nyanlända med Migrationsverket. Överenskommelsen i sig speglar en övergripande viljeinriktning och intentioner men förutsätter att den lokalt följs upp med särskilda avtal/överenskommelser med andra regionala och nationella aktörer avseende konkreta insatser och åtaganden; sker inte detta så blir ett undertecknande av samverkansöverenskommelsen enbart ett slag i luften.

Samverkan ska kunna handla om samtliga introduktionsinsatser, med särskilt fokus på utbildnings- och arbetslivsinriktade insatser och syftar till att nyanlända skall få tillgång till ett bredare utbud över kommungränserna. Kommunerna ska bidra till att öka individens möjligheter till boende i hela länet. Att bo i en kommun och få introduktionsinsatser i en annan ska underlättas. Överenskommelsen ska även underlätta samverkan med Landstinget och berörda statliga myndigheter och utgöra grund för avtal/överenskommelser med regionala och nationella aktörer.

Hittillsvarande samverkan har huvudsakligen skett med arbetsförmedlingen och fram tom 2006 med ett antal statliga myndigheter med vilka staden tecknat en lokal överenskommelse.

Socialtjänstförvaltningen är positiv till att utveckla samverkan med andra kommuner och statliga myndigheter för att förbättra introduktionen för nyanlända. Behovet av introduktionsinsatser för nyanlända är stort. En ökad samverkan förväntas innebära ett större och mer mångfacetterat utbud av insatser. För att leva upp till intentionerna i överenskommelsen torde en översyn behövas av vissa regelsystem på såväl statlig som kommunal nivå. Likaså behöver staden vara beredd att se över uppdrag och regelsystem som kan verka hindrande. Stadens nämnder måste också i planering och upphandling av introduktionsaktiviteter se till att dessa är öppna för medborgare från andra kommuner.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänstnämnden överlämnat ett förslag från Kommunförbundet Stockholms län till samverkansöverenskommelse rörande introduktion av nyanlända(bilaga 1).

Ärendet har också remitterats till stadsdelsnämnderna i Rinkeby-Kista, Älvsjö och Skärholmen, utbildningsnämnden, stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB

Samverkan kring målgruppen flyktingar har hittills skett tillsammans med arbetsförmedlingen (i reguljär verksamhet eller särskilda projekt) och några frivilligorganisationer. Inom ramen för storstadssatsningen fanns också några privata aktörer med. Under några år, tom 2006, fanns också en lokal överenskommelse (LÖK) med länsarbetsnämnden, Migrationsverket och Stockholms läns landsting för utveckling av samarbetet kring asylsökande samt introduktion av nyanlända flyktingar.

På initiativ av KSL bildades i september 2007 en samrådsgrupp i länet kring

introduktion av nyanlända. Samrådsgruppen¹ har tagit fram ett gemensamt visionsdokument "Utgångspunkter för bättre flyktingmottagning" (bilaga 2). Som ett led i detta regionala utvecklingsarbete, och som en grund för ett tätare samarbete kommunerna emellan, har KSL arbetat fram ett förslag till samverkansöverenskommelse mellan länets samtliga kommuner. I det arbetet har en arbetsgrupp med åtta kommuner deltagit. Samverkansöverenskommelsen ska vara ett inriktningsdokument, som senare kan leda till andra, mera konkreta avtal eller överenskommelser.

Detta ärende har utarbetats av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Förslag till samverkansöverenskommelse

Huvudsakligt syfte med överenskommelsen är att skapa ökad samordning och utveckling av insatser riktade till nyanlända. Samverkan ska kunna handla om samtliga introduktionsinsatser, med särskilt fokus på utbildnings- och arbetslivsinriktade insatser. Kommunerna ska bidra till att öka individens möjligheter till boende i hela länet. Att bo i en kommun och få introduktionsinsatser i en annan ska underlättas. Överenskommelsen ska även underlätta samverkan med landstinget och berörda statliga myndigheter och utgöra grund för avtal/överenskommelser med regionala och nationella aktörer.

Ingås överenskommelse är intentionen att undertecknande parter ska:

1. erbjuda nyanlända kvinnor och män utbildnings-, arbetslivsinriktade och övriga introduktionsinsatser, oavsett i vilken kommun man är bosatt
2. erbjuda nyanlända barn och ungdomar utbildningsplatser inom grund och gymnasieskola, oavsett i vilken kommun man är bosatt
3. erbjuda nyanlända kvinnor och män praktikplatser och arbetstillfällen hos kommunen i egenskap av arbetsgivare
4. i samband med upphandling tillse att kommunerna kan köpa och byta tjänster med varandra inom ramen för introduktion av nyanlända,
5. verka för en jämnare spridning av nyanländas bosättning i länet och underlätta nyanländas möjligheter till val av boende i hela länet
6. underlätta för andra aktörer så att, där detta är möjligt, endast ett avtal krävs med kommunerna när det gäller samarbete kring flyktingmottagandet på regional och lokal nivå.
7. verka för att samtliga berörda aktörer tar sitt ansvar vid introduktionen av nyanlända

¹ Samrådsgruppen består av representanter för fem kommuner (Stockholm, Botkyrka, Täby, Upplands-Bro, Södertälje), Länsstyrelsen i Stockholms län, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Stockholms läns landsting.

Förvaltningens synpunkter

Den aktuella samverkansöverenskommelsen skall utgöra grund för kommande avtal/överenskommelser med andra regionala och nationella aktörer. Det är viktigt att samverkansöverenskommelsen leder vidare till särskilda avtal/överenskommelser med andra regionala och nationella aktörer avseende konkreta insatser/åtaganden som en part riktar till nyanlända som är bosatta i annan kommun. Sker inte detta så blir samverkansöverenskommelsen enbart ett slag i luften.

Behovet av utvecklingsinsatser för nyanlända är stort. Det krävs ett varierat utbud av insatser för att såväl bygga på som att tillvara de nyanländas kunskaper för snabbare introduktion i samhället. Socialtjänstförvaltningen är positiv till att samverkan utvecklas och etableras mellan kommunerna i Stockholms län samt andra myndigheter såsom länsstyrelsen, landstinget, arbetsförmedlingen, försäkringskassan och migrationsverket i syfte att möjliggöra en bättre och snabbare integration i det svenska samhället. För att leva upp till intentionerna i överenskommelsen torde en översyn behövas av vissa regelsystem på såväl statlig som kommunal nivå.

Överenskommelsen tar sikte på nyanlända. Idag tillämpar kommunerna olika definitioner avseende begreppet nyländ. Det bör det finnas en samsyn/definition på hur länge en person ska betraktas som nyanländ.

I överenskommelsen sägs att kommunerna kan inkludera även asylsökande och anhöriga under förutsättning att staten ger full ekonomisk ersättning. I dagsläget innefattas inte asylsökande i kommunens uppdrag. En inkludering förutsätter således förändrade uppdrag men också ett ställningstagande om hur insatser skall prioriteras mellan de som har fått uppehållstillstånd (PUT) och de asylsökande.

Med koppling till intentionerna ovan (7 punkter) anför förvaltningen följande:

1. I Stockholm är det Jobbtorget som svarar för arbetsmarknadsåtgärder vad gäller nyanlända. Verksamheten omfattar idag flyktingar och nyanlända som uppstår introduktionsersättning eller försörjningsstöd. Uppdraget till Jobbtorg Stockholm behöver ses över om staden ska vara delaktig i den aktuella samverkansöverenskommelsen.
2. Utbildningsnämnden har ansvaret för vuxenutbildningsinsatserna. Samverkan över kommungränserna förutsätter dock att kommunerna är beredda att svara för interkommunal ersättning i den mån detta krävs för att få delta i vuxenutbildningsinsatser i annan kommun. Enligt vuxenutbildningslagen skall sökande med lägst utbildning prioriteras. Det måste finnas klara regelsystem för hur kommunerna skall prioritera och ersättas då en nyanländ söker utbildning i annan kommun än den egna. En fråga som reses i sammanhanget är huruvida möjligheten att fritt välja

utbildning i en annan kommun kan begränsas till nyanlända med hänsyn tagen till likställighetsprincipen och övriga medborgare i den egna kommunen.

I dagsläget har stadens utbildningsnämnd gjort begränsningar beträffande det fria valet till grund- och gymnasieskolan. I nuläget är exempelvis vissa gymnasieprogram förbehållna enbart ungdomar från Stockholms stad. Begränsningsreglerna behöver ses över om nyanlända ungdomar från andra kommuner ska erbjudas utbildning i Stockholm. Även här kan man fråga sig om det med hänsyn till likställighetsprincipen endast ska gälla för nyanlända ungdomar.

3. Staden i egenskap av stor arbetsgivare kan spela en nyckelroll. För att stadens nämnder och bolag ska ta sitt ansvar bör de ges i ges i uppdrag att vara en aktör i arbetsmarknadspolitiken. Ett sådant uppdrag skulle förutom praktikplatser och arbetstillfällen för nyanlända, också kunna omfatta andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder liksom andra bidragstagare i Stockholms stad.

För att se över och driva frågan om staden som en aktiv aktör i arbetsmarknadspolitiken skulle Socialtjänstförvaltningen kunna ges ett tydligare uppdrag att göra detta i samverkan med personalstrategiska avdelningen på stadsledningskontoret. Förutom att staden kan bereda jobb eller praktik för människor som annars riskerar eller redan lever i ett utanförskap så finns det också pengar att hämta i form av ekonomiskt stöd (ex. nystartsjobb, instegsjobb, särskilt anställningsstöd, aktivitetsstöd som komplement till ekonomiskt bistånd m.m.) Socialtjänstförvaltningen kan aktivt bidra till att öka kunskaperna och tillsammans med personalstrategiska avdelningen agera för att stadens förvaltningar (och bolag) tar ett större ansvar för arbetsmarknadspolitikens genomförande.

4. Att i samband med upphandling av introduktionsinsatser till nyanlända tillse att kommunerna kan köpa och byta tjänster med varandra är positivt. Hur frågan praktiskt skall lösas får tas upp i samband med eventuellt kommande upphandlingar.
5. För att få en jämnare spridning av ny anländas bosättning i länet och underlätta nyanländas möjligheter till val av boende i hela länet har vissa initiativ redan tagits. Stockholms stad har ansökt om och beviljats projektmedel från länsstyrelsen för att kunna hantera det stora flyktingmottagande som skett de senaste åren och den bostadsproblematiken som detta medfört för gruppen nyanlända. Stockholms bostadsförmedling har fått i uppdrag att tillsammans med berörda aktörer i regionen undersöka förutsättningarna för, behovet av och en modell för en regional bosättningsamordningsfunktion som underlättar

och effektiviserar regionens kontakter med andra kommuner och regioner samt migrationsverket kring bosättningsfrågor och organiserad sekundärflytt. Den första fasen, sept-dec 2008, avser i första hand en kartläggning av behov och förutsättningar samt etablering av kontakter med möjliga samverkansparter. Ett fortsatt genomförandeprojekt under 2009 förutsätter att finansiering kan ordnas.

6. Här åsyftas att flera kommuner, om möjligt, ska enas om hur samarbetet kring flyktingmottagandet på regional och lokal nivå skall gå till i förhållande till andra myndigheter, exempelvis Migrationsverket, arbetsförmedlingen m.fl. I ett län som exempelvis Stockholm skiljer sig kommunernas förutsättningar emellertid åt, vilket i sin tur kan kräva olika lösningar.
7. Förvaltningen har svårt att se att de enskilda kommunerna och ev. andra aktörer som skriver under samverkansöverkommelsen kan ikläda sig ett ansvar för andra kommuners/aktörers agerande.

Sammanfattningsvis så är förvaltningen positiv till en samverkansöverenskommelse. Förvaltningen anser dock att det finns strukturella hinder, varför en översyn/utredning behöver göras på vissa områden för att se vilka förändringar i regler och uppdrag som behöver göras. I detta sammanhang måste också nämnas det betänkande som lämnats av Utredningen om nyanländas arbetsmarknadsetablering "Egenansvar-med professionellt stöd"(Monica Werenfels Röttorp). Utredningens förslag berör i hög grad samma saker som den föreslagna samverkansöverenskommelsen rörande introduktion av nyanlända. Genomförs utredningens förslag kommer detta att få stora återverkningar på den samverkan som detta remissvar åsyftar.

SLUT

Bilagor

1. Förslag till Samverkansöverenskommelse mellan kommuner i Stockholms län rörande introduktion av nyanlända.
2. Utgångspunkter för bättre flyktingmottagning